

3. Polozhennia pro Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.09.2019 r. № 85. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-p> [in Ukrainian].

4. Ferrari A. (2013). DIGCOMP: a Framework for Developing and Understanding Digital Competence in Europe (European Union, Luxembourg) [in English].

5. Intehratsiia Ukrainy do Yedynoho tsyfrovoho rynku Yevropeiskoho Soiuzu: vyklyky, mozhlyvosti ta bariery. 2019. URL: https://euuacsp.org.ua/media/uploads/Integration%20to%20EU%20DSM_Ukr%20side_UA.pdf [in Ukrainian].

Якшина Аліна Григорівна

*молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України*

ДИСТАНЦІЙНА РОБОТА ВИДАВНИЦТВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Розглянуто особливості дистанційної роботи видавництв та інтернет-книгарень в період карантину в Україні. Проаналізовано правове регулювання трудових відносин в період карантину.

Ключові слова: дистанційна робота, карантин, правове регулювання, видавництво.

Yakshyna Alina

*Junior Researcher of the Research Institute of Providing Legal
Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine*

REMOTE WORK OF PUBLISHING HOUSES IN QUARANTINE

Peculiarities of remote work of publishing houses and online bookstores during the quarantine period in Ukraine are considered. The legal regulation of labor relations during the quarantine period is analyzed.

Keywords: remote work, quarantine, legal regulation, publishing house.

Для уникнення поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19 в Україні активно вживаються обмежувальні заходи. Правовими підставами до таких заходів є Указ Президента України №87/2020 від 13.03.2020 р. про введення в дію Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13.03.2020 р., постанови Кабінету Міністрів України № 211 від 11.03.2020 р. та Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) від 17 березня 2020 року № 530-IX», якими надано можливість роботодавцям змінювати істотні умови праці своїх підлеглих шляхом надання можливості працювати дистанційно [1].

Переведення працівників на надомну роботу – теж така зміна, яка накладає певну особливість застосування на таку модель організації трудових відносин. В Кодексі законів про працю України така модель не встановлена.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) від 17 березня 2020 року № 530-IX» на період встановлення карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) роботодавець може доручити працівникові виконувати протягом певного періоду роботу, визначену трудовим договором, вдома, а також надавати працівнику за його згодою відпустку [2].

Робота видавництв продовжується у віддаленому режимі, яка складається з головних процесів: підготовчий, редакційний, виробничий, маркетинговий. Безумовно це позначилося на роботі, адже багато процесів ускладнюються. Це непростий виклик як для керівництва видавництв, так і для кожного працівника. Від уміння організувати роботу в таких складних умовах багато в чому залежатиме подальша доля видавництва.

На жаль, велика частина продажів і, відповідно, фінансових надходжень залежить від роботи власної книжкової мережі і магазинів та книгарень партнерів, які зараз тимчасово закриті на карантин. Продажі онлайн поки що складають невеликий відсоток збуту, тому багато що залежить від традиційних книгарень та мереж збуту, які найбільше постраждають під час карантину.

У всіх видавництв різні показники продажу в інтернеті, хтось продає до 10 %, а якщо в період карантину онлайн-замовлення ста-новлять 20–25 %, то це вже дуже багато. З часом такі покупки одно-значно збільшуватимуться, тому що цього вимагає сучасне суспіль-ство і це не залежить від впровадження карантину [3].

Через оголошення в Україні надзвичайної ситуації українські культурні інституції опинилися у несприятливих умовах – через скасування всіх масових заходів існує загроза розпаду інституційної системи і втрати талановитих творців та менеджерів культури.

Так, наприклад, було скасовано «Книжковий Арсенал» – один з найбільших книжкових фестивалів в Україні, який приносив зна-чні прибутки, а також був важливим місцем для промоції видань та робочих зустрічей, професійних контактів, створення нових проєк-тів. Закрилися всі фізичні книжкові магазини чи корнери, скасува-лися будь-які книжкові канали продажу, крім онлайн-майданчиків. У яких теж нині скоротилися продажі, попри те що ніби з'явився час більше читати. Але через велику кількість піратських сайтів та безплатного контенту (не лише книжкового – це й фільми, серіали, курси, Інстаграм і т.д.) онлайн-продажі значно впали. Люди все ж думають спершу про товари першої необхідності, і книжки туди не входять.

25 березня Український культурний фонд спільно з Українським інститутом книги, Мистецьким арсеналом, Ukrainian Institute та На-ціональним центром Олександра Довженка звернулися до Кабінету Міністрів України щодо надзвичайної ситуації, яка складається у сфері культури через поширення пандемії.

Вони просять зберегти фінансування проєктів Українського куль-турного фонду, сприяти програмам УІК щодо підтримки української книговидавничої галузі та допомагати виробництву кіно. У звернен-ні наголошують, що різке припинення цього знецінить навіть співфі-нансування від міжнародних партнерів та спровокує декваліфікацію і втрату кадрів.

Згодом Український інститут книги створив онлайн збір голосів, аби підсилити попереднє звернення до уряду. У ньому наголошують, що інституції культури належать до перших постраждалих, оскіль-

ки немає змоги проводити виставки, концерти, кінопокази, вистави тощо [4].

Видавництва більш активно працюють сьогодні над онлайн-продажами та прямими продажами. Із такою кризою книжкова галузь ще не стикалась, тому всі шукають нові шляхи збуту. Перехід на дистанційну працю та дистанційне керування процесами – це нелегке випробування: нові навички потрібно розвивати та вдосконалювати, зокрема вміння чітко формулювати завдання та контролювати результати дистанційно. Вміння швидко приймати рішення та гнучко змінюватися згідно з новими умовами, уміння чітко планувати свої дії та дії колег – от головні компетенції, які допоможуть у ці складні часи подолати будь-які виклики. Так, значно допоможуть податкові канікули та пільгове кредитування галузі після карантину, але щоб дійсно вийти з цієї кризи, потрібно швидко змінюватися та пристосовуватися до нових умов. Для класичної галузі з достатньо великим терміном обігу коштів це складно, і для тих, хто зможе знайти своє місце та покупця в нових умовах, фінансово зважено побудувати свою працю і всі процеси, враховуючи нові ризики, подолання кризи буде успішним [5].

Висновок. Книжкова індустрія в Україні ніколи не була супер-прибутковою, а після тривалого простою частина ринку однозначно скоротиться. Однак кожна криза – це також і нові можливості. Найближчим часом є підстави очікувати переорієнтації більшої частини видавничих процесів на онлайн – зокрема цифрового контенту, маркетингу, продажів тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Правове регулювання дистанційної роботи в умовах карантину. URL: <http://burshtyn-rada.if.gov.ua/novyny/pravove-regulyuvannya-dystantsijnoyi-roboty-v-umovah-karantynu/>.

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17.03.2020 р. № 530-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20>.

3. Видавництва та книгарні під час коронавірусу. URL: <https://varianty.lviv.ua/71804-vydavnytstva-ta-knyharni-pid-chas-koronavirusu>.

4. Чи переживе українська культура карантин: звернення культурних представників до уряду України. URL: <https://shpalta.media/2020/03/26/chiperezhive-ukra%D1%96nska-kultura-karantin-zvernennya-kulturnix-predstavnikiv-do-uryadu-ukra%D1%96ni/>.

5. Пережити карантин і стати мудрішим. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/perezhyty-karantyn-i-staty-mudrishym>.

REFERENCES

1. Pravove rehuliuvannya dystantsiinoi roboty v umovakh karantynu. URL: <http://burshtyn-rada.if.gov.ua/novyny/pravove-regulyuvannya-dystantsijnoyi-roboty-v-umovah-karantynu/>.

2. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy, spriamovanykh na zapobihannia vynyknenniu i poshyrenniu koronavirusnoi khvorboby (COVID-19): Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 r. № 530-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20>.

3. Vydavnytstva ta knyharni pid chas koronavirusu. URL: <https://varianty.lviv.ua/71804-vydavnytstva-ta-knyharni-pid-chas-koronavirusu> [in Ukrainian].

4. Chy perezhive ukrainska kultura karantyn: zvernennia kulturnykh predstavnykiv do uriadu Ukrainy. URL: <https://shpalta.media/2020/03/26/chiperezhive-ukra%D1%96nska-kultura-karantin-zvernennya-kulturnix-predstavnikiv-do-uryadu-ukra%D1%96ni/> [in Ukrainian].

5. Perezhyty karantyn i staty mudrishym. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/perezhyty-karantyn-i-staty-mudrishym> [in Ukrainian].

Борисов Ігор Вячеславович

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0002-3055-013X*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Тези присвячені аналізу розвитку Національної інноваційної системи (НІС) України, проблемам, які виникають на шляху її розвитку.